

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Sžf/17/2016
Identifikačné číslo spisu: 4014200408
Dátum vydania rozhodnutia: 25.10.2016
Meno a priezvisko: JUDr. Milan Morava
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2016:4014200408.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: FENESTRA Sk, spol. s r.o., so sídlom Priemyselná 17, 953 01 Zlaté Moravce, IČO: 36 521 451, právne zastúpený: BOĽOŠ Advokátska kancelária s.r.o., so sídlom Horná 23, 974 01 Banská Bystrica, proti žalovanému: Daňový úrad Nitra, so sídlom Damborského 5, 950 50 Nitra, o preskúmanie rozhodnutia (oznámenia) žalovaného č. 9416301/5/670297/2014 zo dňa 19. februára 2014, o odvolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre č.k.11S/71/2014-51 zo dňa 27. augusta 2015 takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Nitre č.k. 11S/71/2014-51 zo dňa 27. augusta 2015 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Nitre napadnutým uznesením postupom podľa § 250d ods. 3 O.s.p. zastavil konanie vo veci preskúmania rozhodnutia (oznámenia) žalovaného č. 9416301/5/670297/2014 zo dňa 19.02.2014 z dôvodu, že žaloba smeruje proti rozhodnutiu, ktoré nemôže byť predmetom preskúmavania súdom. O náhrade trov konania rozhodol s poukazom na § 146 ods. 1 písm. c/ O.s.p. tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

2. Rozhodnutím (oznámením) č. 9416301/5/670297/2014 zo dňa 19.02.2014 žalovaný v zmysle § 79 ods. 1 a 7 zákona č. 563/2009 Z.z. o správe daní a o zmene a doplnení niektorých zákonov oznámil žalobcovi, že časť nadmerného odpočtu za zdaňovacie obdobie november 2013 vo výške 26 390,51 €, ktorý vznikol žalobcovi na dani z pridanej hodnoty sa použije na čiastočnú úhradu daňového nedoplatku na dani z pridanej hodnoty nasledovne:

- úhrada 12 452,10 €, splatné 27.12.2013 - úrok vyrubný rozhodnutím č. 9416301/5/3971569/2013 (12 452,10 €),
- úhrada 1 694,80 €, splatné 27.12.2013 - úrok vyrubný rozhodnutím č. 416301/5/3971995/2013 (1 694,80 €),
- čiastočná úhrada 12 243,61 €, splatné 27.12.2013 - úrok vyrubný rozhodnutím č. 9416301/5/3971717/2013 (14 135,70 €).

3. Krajský súd v odôvodnení uznesenia argumentoval tým, že napadnuté rozhodnutie (oznámenie) žalovaného nemá náležitosti rozhodnutia vydaného v správnom konaní, nejde o rozhodnutie, ktoré po vyčerpaní riadnych opravných prostriedkov, ktoré sa preň pripúšťajú nadobudlo právoplatnosť, má iba informatívny charakter bez uloženia povinnosti alebo priznania práva a preto ho nie je možné považovať za individuálny správny akt s konštitutívnymi účinkami v zmysle § 244 ods. 3 O.s.p. V tejto súvislosti poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 3Sžp/5/2011 zo dňa 11.10.2011, z ktorého vyplýva záver o vylúčení predmetného rozhodnutia (oznámenia) zo súdneho prieskumu. Krajský súd uviedol, že žalobcom uplatnený nadmerný odpočet bol použitý v zmysle § 79 ods. 1 zákona č. 563/2009 Z.z. o správe daní na úhradu úrokov na základe právoplatných a vykonateľných rozhodnutí správcu dane a Finančného riaditeľstva Slovenskej republiky a iba tieto rozhodnutia sú spôsobilým predmetom súdneho prieskumu v zmysle § 247 ods. 1 a 2 O.s.p., nakoľko týmito rozhodnutiami bola žalobcovi uložená povinnosť v zmysle zákona č. 563/2009 Z.z. vo správe daní.

4. Proti tomuto uzneseniu podal žalobca prostredníctvom právneho zástupcu odvolanie, ktorým sa domáhal, aby odvolací súd napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie. Žalobca v odvolaní uviedol, že napadnuté rozhodnutie (oznámenie) žalovaného je potrebné považovať za rozhodnutie podliehajúce súdному prieskumu, keďže ide o rozhodnutie, ktoré spôsobuje zánik subjektívneho verejného práva žalobcu na vyplatenie nadmerného odpočtu v zmysle § 79 zákona č. 222/2004 Z.z. o dani z pridanej hodnoty. Napadnuté rozhodnutie je potrebné považovať za rozhodnutie sui generis, pretože sa svojim obsahom nepochybne týka práva žalobcu vlastníť majetok, pričom stavu vyvolanému napadnutým rozhodnutím nebolo lege artis možné zabrániť inými právnymi prostriedkami. Uvedeným rozhodnutím bol žalobca v rozpore so zákonom ukrátený na svojich právach a preto ho nemožno vylúčiť zo súdneho prieskumu. Krajský súd dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie nie je spôsobilým predmetom súdneho prieskumu bez toho, aby zisťoval, či sa rozhodnutie svojim obsahom súčasne nedotýka niektorého zo zaručených základných práv alebo slobôd žalobcu. Zdôraznil, že podstatným znakom pre určenie možnosti súdneho prieskumu napadnutého rozhodnutia nie je jeho informatívny charakter, ale výlučne len jeho konkrétny prejav v právnej sfére žalobcu. Záverom poukázal na nepreskúmateľnosť napadnutého uznesenia, nakoľko krajský súd sa vôbec nezaoberal argumentáciou žalobcu, že rozhodnutie žalovaného spôsobuje zánik subjektívneho verejného práva jeho adresáta a dostatočne sa nevysporiadal ani s právnymi závermi vyplývajúcimi z rozhodovacej činnosti najmä Ústavného súdu Slovenskej republiky, na ktoré žalobca poukazoval v žalobe.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 v spojení s § 246c ods. 1 O.s.p.) preskúmal napadnuté uznesenie krajského súdu podľa § 212 ods. 1 O.s.p., prejednal odvolanie bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 a § 250ja ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že je potrebné napadnuté uznesenie krajského súdu zrušiť podľa § 221 ods. 1 písm. f/ O.s.p. a podľa § 221 ods. 2 O.s.p. vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

6. Podľa § 491 ods. 1 zákona NR SR č. 162/2015 Z.z. Správneho súdneho poriadku (ďalej len „SSP“) ak nie je ďalej ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté podľa piatej časti O.s.p. pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

7. Podľa § 492 ods. 2 SSP odvolacie konania podľa piatej časti O.s.p. začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

8. Odvolací súd z obsahu pripojeného spisového materiálu zistil, že žalobcovi bolo dňa 26.02.2014 doručené Oznámenie o použití nadmerného odpočtu č. 9416301/5/670297/2014 zo dňa 19.02.2014, ktorým mu žalovaný s poukazom na § 79 ods. 1 a 7 zákona č. 563/2009 Z.z. o správe daní oznámil, že časť nadmerného odpočtu za zdaňovacie obdobie november 2013 vo výške 26 390,51 €, sa použije na čiastočnú úhradu daňového nedoplatku žalobcu na dani z pridanej hodnoty.

9. V predmetnej veci bolo potrebné posúdiť, či oznámenie žalovaného je spôsobilým predmetom súdneho prieskumu v zmysle § 244 ods. 1 O.s.p.

10. Podľa ustanovenia § 244 ods. 1 O.s.p. v správnom súdnictve preskúmajú súde na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupu orgánov verejnej správy.

11. Rozhodnutiami správnych orgánov sa rozumejú rozhodnutia vydané nimi v správnom konaní, ako aj ďalšie rozhodnutia, ktoré zakladajú, menia alebo zrušujú oprávnenia a povinnosti fyzických alebo právnických osôb alebo ktorými môžu byť práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti fyzických alebo právnických osôb priamo dotknuté. Postupom správneho orgánu sa rozumie aj jeho nečinnosť (§ 244 ods. 3 O.s.p.).

12. V správnom súdnictve prejednávajú súde na základe žalôb prípady, v ktorých fyzická alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu, a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia a postupu (§ 247 ods. 1 O.s.p.).

13. Podľa § 248 O.s.p. súde nepreskúmajú a) rozhodnutia správnych orgánov predbežnej povahy a procesné rozhodnutia týkajúce sa vedenia konania, b) rozhodnutia, ktorých vydanie závisí výlučne od posúdenia zdravotného stavu osôb alebo technického stavu vecí, ak samy osebe neznamenajú právnu prekážku výkonu povolania, zamestnania alebo podnikateľskej alebo inej hospodárskej činnosti, c) rozhodnutia o nepriznaní alebo odňatí odbornej spôsobilosti právnickým osobám alebo fyzickým osobám, ak samy osebe neznamenajú právnu prekážku výkonu povolania alebo zamestnania, d) rozhodnutia správnych orgánov, ktorých preskúmanie vylučujú osobitné zákony.

14. Podľa § 55 ods. 4 zákona č. 563/2009 Z.z. o správe daní daňový subjekt je povinný označiť platbu dane spôsobom podľa všeobecne záväzného právneho predpisu, ktorý vydá ministerstvo; to neplatí, ak je správcom dane obec.

15. Podľa § 55 ods. 5 zákona č. 563/2009 Z.z. o správe daní správca dane použije platbu označenú podľa odseku 4 na úhradu príslušnej dane.

16. Podľa § 55 ods. 6 písm. d/ zákona č. 563/2009 Z.z. o správe daní správca dane platbu daňového subjektu neoznačenú podľa odseku 4 použije na úhradu exekučných nákladov a hotových výdavkov, inak na úhradu jeho daňového nedoplatku, splatného preddavku na daň, nedoplatku na cle a nedoplatku na iných platbách s najstarším dátumom splatnosti v čase prijatia platby. Ak v čase prijatia platby existuje viacero daňových nedoplatkov, splatných preddavkov na daň a nedoplatkov na iných platbách s rovnakým dátumom splatnosti, prijatá platba sa použije na ich úhradu v poradí podľa ich výšky vzostupne.

17. Podľa § 79 ods. 1 zákona č. 563/2009 Z.z. o správe daní pri použití daňového preplatku sa primerane postupuje podľa § 55 ods. 6 a 7; správca dane písomne upovedomí daňový subjekt o použití preplatku podľa § 55 ods. 6 a 7.

18. V ustanovení § 247 ods. 1 je zakotvená generálna klauzula preskúmania rozhodnutí a postupov správnych orgánov. Pôsobenie tejto generálnej klauzuly je obmedzené negatívnou enumeráciou rozhodnutí a postupov, ktoré sú zo súdneho preskúmania vylúčené na základe zákona (§ 244). Toto ustanovenie treba nevyhnutne vykladať v spojitosti s čl. 46 ods. 2 ústavy, podľa ktorého ten, kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, sa môže obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd.

19. V tejto súvislosti Ústavný súd Slovenskej republiky v náleze č. III. ÚS 91/2016-74 zo dňa 17. mája 2016 skonštatoval, že: „V správnom súdnictve je právo na prístup k súdu vymedzené princípom generálnej klauzuly (§ 244 ods. 3 OSP) s negatívnou enumeráciou (§ 248 OSP), z ktorého vyplýva, že súde v zásade preskúmajú všetky rozhodnutia orgánov verejnej správy okrem tých, ktoré zákon výslovne z prieskumu vylučuje. Rozhodnutia a postupy orgánov štátnej správy a územnej samosprávy podliehajú správnomu prieskumu zásadne bez ďalších vymedzení. Tieto správne orgány sú základom

verejnej správy, a preto na to, aby ich rozhodnutia a postupy boli preskúmateľné v správnom súdnictve, zákon nevyžaduje splnenie ďalších kritérií. Nie je pritom rozhodujúce, ako sú tieto normatívne akty terminologicky označené, pretože okrem rozhodnutí môže ísť aj o opatrenia, dokonca aj o záväzné pokyny či záväzné stanoviská. V zmysle odporúčania Rady Európy Rec (89)8, ktoré upravuje dočasnú súdnu ochranu poskytovanú v správnych záležitostiach, „termín správny akt znamená v súlade s rezolúciou (77)31 o ochrane jednotlivca vo vzťahu k správnym aktom správnych orgánov každé jednotlivé opatrenie alebo rozhodnutie prijaté pri výkone správy verejným orgánom, ktoré priamo zasahuje do práv, slobôd alebo záujmov osôb“ (pozri k tomu napr. Števček, M., Ficová, S. a kol. Občiansky súdny poriadok. II. diel. Komentár. 2. vydanie. Praha : C. H. Beck, 2012. s. 953).“

20. Pri posudzovaní toho, či oznámenie žalovaného o použití časti nadmerného odpočtu na čiastočnú úhradu daňového nedoplatku podlieha súdnemu prieskumu je nevyhnutné skúmať to, či svojimi účinkami smeruje ku konkrétnemu adresátovi práva, a zakladá mu priamo alebo aj sprostredkovane práva alebo povinnosti. Z oznámenia žalovaného vyplýva, že časť nadmerného odpočtu, ktorý vznikol žalobcovi sa v súlade s § 79 ods. 1 a 7 zákona č. 563/2009 Z.z. o správe daní použije na úhradu jeho daňových nedoplatkov t.j. nedôjde k vráteniu tejto sumy nadmerného odpočtu žalobcovi podľa § 79 zákona č. 222/2004 Z.z. o dani z pridanej hodnoty. Oznámenie žalovaného je teda aj napriek svojej neformálnej povahe rozhodnutím s účinkami v majetkovej sére žalobcu.

21. Odvolací súd považoval za potrebné uviesť aj to, že vrátenie nadmerného odpočtu v zmysle § 79 zákona č. 222/2004 Z.z. o dani z pridanej hodnoty nie je podmienené vydaním rozhodnutia správcu dane. Nárok na vrátenie nadmerného daňového odpočtu vyplýva priamo zo zákona, po splnení zákonom stanovených podmienok. V prípade, ak nedôjde k vráteniu nadmerného odpočtu daňový subjekt musí mať možnosť domáhať sa preskúmania takéhoto rozhodnutia na súde v súlade s čl. 46 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

22. Vzhľadom na vyššie uvedené odvolací súd dospel k záveru, že oznámenie žalovaného o použití časti nadmerného odpočtu na čiastočnú úhradu daňového nedoplatku je spôsobilým predmetom súdneho prieskumu a pokiaľ krajský súd odmietol vecne prejednať žalobu podľa § 247 a nasl. O.s.p. smerujúcu proti tomuto neformálnemu oznámeniu správneho orgánu, ktorý nemal zo zákona vyplývajúcu povinnosť vydať rozhodnutie, dopustil sa odopretia spravodlivosti vo vzťahu k žalobcovi.

23. Pokiaľ ide o námietky žalobcu uvedené v odvolaní, týkajúce sa skutkového stavu, tieto budú predmetom posúdenia v konaní pred súdom prvého stupňa, preto sa nimi odvolací súd nezaoberal. Úlohou krajského súdu v ďalšom konaní bude posúdiť podanú žalobu s ohľadom na skutkové námietky tam uvedené a vo veci meritórne rozhodnúť. V novom rozhodnutí súd prvého stupňa rozhodne aj o trovách konania vrátane trov odvolacieho konania (§ 246c ods. 1 vety prvej v spojení s § 224 ods. 3 O.s.p.).

24. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 veta tretia zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.